

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY BOJSZOWY**

z dnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2, 2a, 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn.zm.) oraz art. 10 ust. 2, 2a, 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),

**Rada Gminy Bojszowy
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy Bojszowy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2023 r.

Przewodniczący Rady
Gminy

Marek Kumor

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Bojszowy
z dnia 2023 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII
W GMINIE BOJSZOWY NA ROK 2023**

WPROWADZENIE

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Bojszowy, zwany dalej Programem, określa strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych. Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Realizacja Programu zakłada współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień. Potrzeba współdziałania jest niezbędna zwłaszcza w obszarze ograniczania dostępności do alkoholu. Współpraca państwa i samorządu powinna być ukierunkowana na tworzenie takiego systemu unormowań prawnych, który rzeczywiście tą dostępność ograniczy. Program jest zapisem działań, które w roku 2023 realizowane będą w ramach zadań własnych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Program uwzględni także problematykę i działania profilaktyczne w odniesieniu do uzależnień behawioralnych.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 41 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnie z którymi zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności tworzenie warunków do prowadzenia działalności wychowawczej, profilaktycznej i informacyjnej, ograniczenie dostępności do alkoholu, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu, narkotykom oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Program opracowano zgodnie z wytycznymi zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, dotyczącymi obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Wykorzystano również wytyczne PARPA-y zawarte w opracowaniu pn.: Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2023 rok. Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Problemy związane z alkoholem oraz innymi substancjami psychoaktywnymi powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo. Koniecznym staje się podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków, oraz realizacja zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie istotne jest, by działania te podejmowane były już na poziomie lokalnym. Wszelkie działania redukujące tego typu szkody i zapobiegające powstawaniu problemów stanowią podstawę do przywracania równowagi zdrowotnej i społecznej osoby uzależnionej oraz innych współuzależnionych.

Realizacja zadań, o których wyżej mowa będzie prowadzona w oparciu o szczegółowe zapisy niniejszego Programu uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Bojszowy, którego wdrażanie stanowi element Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Bojszowy na lata 2016 - 2030.

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Dokument stanowi część „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojszowy na lata 2016-2030”. Na jego treść mają wpływ następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

OPIS ZJAWISKA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UZALEŻNIENIAMI

UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wskazuje na trzy ważne obszary oddziaływań profilaktycznych w ramach przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i środków psychoaktywnych - uniwersalne, selektywne, ukierunkowane. Podział ten uzależniony jest od grupy odbiorców i rodzaju przekazywanego oddziaływania.

Oddziaływania uniwersalne adresowane są do wszystkich osób w danej grupie społecznej:

- zakazy dotyczące używania alkoholu, na przykład w miejscu pracy, w akademikach, w innych miejscach użyteczności publicznej,
- przepisy i regulacje prawne, np. karanie za jazdę pod wpływem alkoholu, karanie opiekunów dzieci będących pod wpływem alkoholu,
- kampanie informacyjne dotyczące: powstrzymywania kierowców będących pod wpływem alkoholu i nie podróżowania wspólnie z nimi, korzystania z innych środków lokomocji wybierając się na imprezy, którym towarzyszy alkohol,
- programy edukacyjne dotyczące: wysokiej szkodliwości alkoholu spożywanego przez kobiety ciężarne, kierowców, sprzedawców alkoholu, nastolatków mogących ulegać presji koleżeńskiej, nauczycieli i opiekunów, którzy w swojej pracy spotykają nastolatków i rodziny narażone na ryzyko nadużywania,
- warsztaty i szkolenia wzmacniające czynniki chroniące przed uzależnieniem i redukujące wpływ czynników ryzyka nadużywania alkoholu, szczególnie zajęcia podnoszące poziom kompetencji społecznych.

Oddziaływania selektywne adresowane do osób będących w grupie ryzyka:

- prowadzenie zajęć edukacyjnych, warsztatowych pomagających identyfikować trudności psychologiczne, społeczne oraz szkolenia podnoszące umiejętności psychospołeczne,
- programy adresowane do osób będących w grupie ryzyka: osoby z rodzin, w których dochodziło do nadużywania alkoholu i do zachowań przemocowych; osoby będące po pierwszych ryzykownych zachowaniach związanych z nadużywaniem; środowiska społeczne, takiej jak studenci, kibice, zawody o wysokim poziomie narażenia na czynniki stresogenne (służby pomocowe, lekarze, policjanci, żołnierze); członkowie rodziny doświadczonej chorobami psychicznymi; osoby doświadczające dolegliwości związanych np. z depresją, chorobą afektywną dwubiegunową, schizofrenia, zaburzeniami osobowości, osoby wychodzące z ośrodków odosobnienia (np. zakłady karne, zakłady poprawcze, zamknięte oddziały lecznicze).

Oddziaływania ukierunkowane adresowane są do osób, które doświadczyły problemów związanych z nadużywaniem:

- spotkania konsultacyjne z lekarzem, psychologiem, terapeutą, pracownikiem socjalnym,
- identyfikowanie czynników ryzyka (w środowisku, w stylu życia) prowadzących do nadużywania i przeciwdziałanie występowaniu tych czynników (stosowanie strategii ochronnych),
- poszerzenie świadomości ryzyka problemu,
- praca nad przekonaniem dotyczącymi alkoholu i picia,
- wzmacnianie indywidualnych czynników chroniących: wzmacnianie samooceny, wzmacnianie wewnętrznej motywacji, zmiana stylu życia, poprawa relacji interpersonalnych, podnoszenie poziomu inteligencji emocjonalnej, rozwój umiejętności radzenia sobie z emocjami prowadzącymi do nadużywania, poszukiwanie wsparcia w sytuacjach kryzysowych, unikanie sytuacji wyzwalających używanie alkoholu,
- wzmacnianie dotychczasowych korzystnych sposobów radzenia sobie.

UZALEŻNIENIE OD NARKOTYKÓW I ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem, a substancją chemiczną, charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących brakowi substancji. W języku potocznym termin "uzależnienie" jest stosowany głównie do osób, które nadużywają narkotyków, leków, alkoholu, czy papierosów. W szerszym kontekście może odnosić się do wielu innych zachowań np.: gier hazardowych, seksu, oglądania telewizji, korzystania z telefonu czy Internetu, czyli tzw. Uzależnień behawioralnych.

„Narkomania to stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie”.

Mówiąc o stosowaniu środków psychoaktywnych, możemy mieć na myśli różne grupy użytkowników, w zależności od częstotliwości stosowania rozmaitych środków, czy też w zależności od wchodzenia w poszczególne fazy uzależnienia wyróżniamy:

1. okazjonalne używanie narkotyków - eksperymentowanie jest to zażywanie sporadyczne, przy okazji np. imprezy, które nie doprowadziło jeszcze do trwałego uzależnienia.
2. problemowe używanie narkotyków jest rozumiane jako długotrwałe używanie narkotyków (substancji nielegalnych), które powoduje u osoby używającej poważne problemy natury zdrowotnej i społecznej.

Ta podstępna choroba przebiega podobnie u wszystkich uzależnionych. Rozwija się i postępuje, przechodząc przez kolejne fazy, począwszy od pierwszych eksperymentów, aż do chronicznego zażywania i całkowitej destrukcji. Nie leczona prowadzi do całkowitej utraty kontroli nad zażywaniem i życiem. Wczesne leczenie narkomanii daje większą szansę na zatrzymanie choroby. Terapia pozwala zatrzymać postęp choroby i zdobyć umiejętności niezbędne do trzeźwego życia.

UZALEŻNIENIA BEHAVIORALNE

Uzależnienia behawioralne to nowa grupa uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po czym pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia. Prowadzi to do błędnego koła uzależnienia. Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są zakupoholizm, fonoholizm, pracoholizm oraz patologiczny hazard. Ale to przykłady uzależnień, które najczęściej może spotkać u osób dorosłych. Niestety wśród dzieci i młodzieży również coraz częściej dochodzi do uzależnień od telefonu, gier komputerowych, aplikacji. Niejednokrotnie nie jesteśmy sami w stanie stwierdzić czy my lub nasi najbliżsi mamy problem. Uzależnienie od wykonywania danej czynności

pojawia się w momencie, gdy towarzyszy jej wewnętrzny przymus lub silne pragnienie jej rozpoczęcia i jak najdłuższego kontynuowania.

Cechą charakterystyczną uzależnienia (każdego rodzaju) jest narastanie trudności w kontrolowaniu zachowań z nim związanych oraz zwiększenie tolerancji (czyli wewnętrznej potrzeby coraz większej częstotliwości podejmowania czynności uzależniającej). W momencie, gdy czynność zostanie przerwana lub możliwość jej wykonywania zostanie ograniczona, pojawiają się niepożądane objawy abstynencyjne, inaczej odstawienne. Do takich objawów należą zaburzenia fizjologiczne ze strony organizmu, np. nadmierna potliwość, drżenie rąk, bóle głowy czy bezsenność. Dołączyć się mogą także problemy natury psychologicznej, takie jak zachowania agresywne, rozdrażnienie, nasilony lęk, wstyd czy poczucie winy. Co ważne, osoba, której dotyczy uzależnienie, powtarza dane zachowanie pomimo świadomości, że jest ono niezdrowe, a nawet niebezpieczne dla jej funkcjonowania w sferze zawodowej, rodzinnej czy psychiczno-społecznej. Przez wiele lat trwania w uzależnieniu odrzuca negatywne opinie otoczenia na temat negatywnych konsekwencji nałogu. Osoby uzależnione często nieświadomie kreują wiele różnych złudzeń na temat swojego życia oraz zachowania, powoduje to niestety zmniejszenie chęci do zmiany swoich szkodliwych nawyków. Szczególnie często uzależnienia behawioralne dotyczą dzieci oraz młodzieży. Jednym z częstszych takich zaburzeń jest nałogowe korzystanie z zaawansowanych technicznie urządzeń do wymiany danych, takich jak komputery i smartfony.

Walka z uzależnieniem behawioralnym zależy w głównej mierze od woli i motywacji osoby uzależnionej. Leczenie jest terapią długotrwałą, trudną, niejednokrotnie nieskuteczną. Przede wszystkim stosowana jest terapia poznawczo-behawioralna oraz dialog motywujący. Celem psychoterapii jest analiza zachowań lub sytuacji, które sprzyjają podejmowaniu danego zachowania, następnie zmiana szkodliwych nawyków oraz nauka nowych, skutecznych metod radzenia sobie z problemami i emocjami. Najczęściej łączy się terapię indywidualną, grupową oraz rodzinną.

Często stosowaną metodą jest także farmakoterapia-jej celem jest stabilizacja nastroju lub redukcja depresji, która może towarzyszyć uzależnieniom.

Do najważniejszych strategii profilaktycznych w odniesieniu do uzależnień (w tym do uzależnień behawioralnych) należą:

1. Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci;
2. Rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów.

Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dziecka i kompetencji wychowawczych rodziców stanowi przeciwwagę dla podstawowych czynników ryzyka uzależnień, takich jak: braki w zakresie metod radzenia sobie ze stresem i negatywnymi emocjami, nieumiejętność podejmowania decyzji, problemy z nawiązywaniem relacji, niska samoocena. Z drugiej strony rozwijanie kompetencji rodziców w zakresie komunikacji z dzieckiem, stawiania wymagań i ich egzekwowania, a także uświadamianie rodzicom, dlaczego tak ważne jest spędzanie czasu z dzieckiem, co można w tym czasie robić itd. - to działania mające pozytywny wpływ na funkcjonowanie młodych osób w środowisku rodzinnym.

DIAGNOZA PROBLEMU ALKOHOLIZMU W GMINIE BOJSZOWY

Podczas tworzenia Programu na rok 2023 zostały wykorzystane informacje przekazane przez podmioty podejmujące na terenie gminy działania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie. Należą do nich m.in.: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Centrum Usług Społecznych w Bojszowach, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, placówki wsparcia dziennego.

Rynek napojów alkoholowych w Gminie Bojszowy

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Bojszowy.

Tabela 1. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie w latach 2013-2022

stan na koniec		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa, powyżej 4,5% do 18% alkoholu i powyżej 18% alkoholu		30	27	30	29	24	25	23	23	23	21
w tym	przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	21	21	23	23	18	19	18	18	17	16
	przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	9	6	7	6	6	6	5	5	6	5
Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych		30	27	79	76	62	60	55	57	61	58
w tym	przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	21	21	60	60	48	48	42	42	49	48
	przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	9	6	19	16	14	12	13	15	12	10
Liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia i wygaśnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych		6	8	3	4	6	10	6	2	2	8
w tym	w sprawie cofnięcia zezwolenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	w sprawie wygaśnięcia zezwolenia	6	8	3	4	6	10	6	2	2	8

Źródło danych: Urząd Gminy Bojszowy

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Bojszowy (GKRPA) udziela pomocy osobom z problemem alkoholowym i ich rodzinom poprzez motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby podejrzewanej o uzależnienie od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, a także prowadzi ewidencję osób uzależnionych i inicjuje działania związane z profilaktyką uzależnień.

Dane szczegółowe na temat jej działalności przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2. Działalność GKRPA w latach 2013 -2022

Stan na koniec roku	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba otrzymanych przez GKRPA wniosków w sprawie objęcia osób nadużywających alkoholu o leczenie odwykowe	20	18	9	16	9	14	15	9	10	14
Liczba spraw zakończonych podjęciem przez osobę decyzji o dobrowolnym poddaniu się leczeniu odwykowemu	10	8	5	7	4	4	10	8	7	2
Liczba osób skierowanych przez GKRPA na badanie przez biegłych sądowych w celu wydania opinii	20	10	9	16	6	6	6	2	4	6
Liczba spraw zakończonych bez wszczęcia przez GKRPA leczenia w przedmiocie uzależnienia alkoholowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Bojszowy

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, które w szczególności obejmują:
 - zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
 - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz

dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego.

2. Opiniowanie:

- wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Rady Gminy Bojszowy w zakresie określonym w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz wyrażanie opinii w tej sprawie w drodze postanowień.
3. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie lecznictwa wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozłam życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.
 4. Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.

Pomoc społeczna oraz reintegracja społeczno – zawodowa

Szeroko rozumianą pomoc społeczną oraz wsparcie w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej dla osób dotkniętych i zagrożonych alkoholizmem oraz towarzyszącą mu niejednokrotnie przemocą udzielają:

- Centrum Usług Społecznych w Bojszowach,
- Klub Integracji Społecznej.

Osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym alkoholizmem Centrum Usług Społecznych w Bojszowach świadczy, w oparciu o kontrakt socjalny, pracę socjalną, a w razie potrzeby przyznaje świadczenie w postaci zasiłku.

Osoby zmagające się z problemem uzależnień kierowane są do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, natomiast osoby, które odbyły leczenie, do Klubu Integracji Społecznej. Pracownicy socjalni współpracują również z placówkami leczenia uzależnień i współuzależnień, poradniami zdrowia psychicznego, sądami, kuratorami sądowymi, Komendą Policji, a także z placówkami oświatowymi i wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Ważną rolę w ograniczaniu przemocy w rodzinie w gminie pełni Punkt Konsultacyjny. Podejmuje on w środowisku lokalnym działania obejmujące m.in.: świadczenie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz usług mediatora.

Do 31 grudnia 2022 roku ze wsparcia w ramach Punktu skorzystało 92 osób, udzielono 164 porad.

Poniższe tabele zawierają dane szczegółowe na temat liczby osób objętych wsparciem przez Centrum Usług Społecznych w Bojszowach i Punkt Konsultacyjny.

Tabela nr 3. Działalność CUS w Bojszowach w latach 2012-2022

Stan na koniec roku:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób w rodzinach objętych przez CUS w Bojszowach wsparciem z powodu uzależnień	16	17	16	13	17	16	13	17	12	18	27
Liczba osób w rodzinach objętych przez CUS w Bojszowach wsparciem z powodu przemocy w rodzinie	16	11	20	36	44	49	44	62	55	36	53

Źródło danych: Centrum Usług Społecznych w Bojszowach

Funkcjonujące w obszarze wspierania zatrudnienia socjalnego osób uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniami i wykluczeniem społecznym Klub Integracji Społecznej podejmuje w gminie następujące działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej:

- umożliwianie osobom uzależnionym podjęcia pracy w ramach indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego,
- organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej
- prowadzenie zajęć terapeutyczno-edukacyjnych dotyczących podstawowych zasad trzeźwego życia,
- budowania zdrowych relacji ze społecznością, wzmacniania poczucia własnej wartości,
- udzielanie pomocy psychologicznej rodzinom z problemami alkoholowymi,
- organizowanie spotkań okolicznościowych w celu integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działalność profilaktyczna

Istotną rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych odgrywa działalność profilaktyczna. W jej ramach Centrum Usług Społecznych w Bojszowach we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innymi podmiotami działającymi w tym obszarze organizuje lub współorganizuje wiele przedsięwzięć profilaktycznych kierowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców gminy. W roku 2022 były to:

- 1) zajęcia dla dzieci i młodzieży w funkcjonującej w gminie placówce wsparcia dziennego, której działalność ukierunkowana jest na rozwój wychowanków, a w szczególności na prowadzenie profilaktyki uzależnień, poszerzanie zainteresowań i uzdolnień poprzez zajęcia artystyczno-manualne, promowanie zdrowia i rozwój fizyczny poprzez zajęcia sportowo-ruchowe oraz gry zespołowe, dożywanie oraz przeciwdziałanie przestępczości nieletnich,
- 2) program profilaktyczny „Przyjaciele Zippiego”, rekomendowany przez PARPA dla wychowawców i pedagogów, którego celem jest promocja zdrowia psychicznego ukierunkowana na poprawę funkcjonowania emocjonalnego i rozwijania umiejętności osobistych i społecznych dzieci.

Działalność profilaktyczną prowadzą również Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działania podejmowane przez ww. podmioty obejmowały m.in.:

- rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego,
- rozmowy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie, podczas których motywowano je do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- konsultacje psychologiczne, pedagogiczne i prawne dla osób borykających się z problemami uzależnień, przemocy,
- rozmowy z nieletnimi i ich rodzicami/opiekunami prawnymi dotyczące konsekwencji spożywania napojów alkoholowych, skutków zdrowotnych i emocjonalnych dla organizmu.

CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE ORAZ ZADANIA PROGRAMU

Cel Operacyjny

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Cel Główny Programu

Ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i/lub używania innych substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych, podejmowanych w szczególności przez dzieci i młodzież.

Cele Szczegółowe Programu

Cel Szczegółowy 1: Wzrost wiedzy i kompetencji oraz zmiana postaw społecznych w obszarze zapobiegania uzależnieniom.

Cel Szczegółowy 2: Zmniejszenie popytu na używanie substancji psychoaktywnych, w tym NSP przez poszerzanie, udoskonalanie, upowszechnianie i wdrażanie oferty programów profilaktycznych o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach *Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego*.

Cel Szczegółowy 3: Zwiększanie dostępności i skuteczności specjalistycznych świadczeń, usług, interwencji podejmowanych w celu poprawy jakości życia osób z kręgu problemów uzależnień.

Cel Szczegółowy 4: Usprawnianie systemu diagnozowania problemów uzależnień oraz planowania, monitorowania i kontrolowania realizacji Programu, w tym wzmacnianie zasobów i usprawnianie synergii współpracy i komunikacji podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie uzależnieniom.

KIERUNKI DZIAŁANIA

Zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych realizowane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej. Obejmują one w szczególności:

Kierunek 1: EDUKACJA ZDROWOTNA / PROMOCJA ZDROWIA

1. Edukacja zdrowotna

- 1) prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia, w tym również dotyczących szkód wynikających ze spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież oraz współuczestniczenie w ogólnopolskich kampaniach,
- 2) prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na temat Płodowego Zespołu Alkoholowego,
- 3) prowadzenie działań w zakresie promowanie zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień poprzez:
 - a) prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych powiązanych z programem profilaktycznym stanowiącym integralną całość realizowanych oddziaływań,
 - b) wspieranie rozwoju alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, w tym z rodzin z problemem alkoholowym, poprzez prowadzenie zajęć edukacyjno-rozwojowych, kulturalno-artystycznych, rekreacyjno – sportowych będących uzupełnieniem działań statutowych gminnej jednostki organizacyjnej powiązanych z programem profilaktycznym lub edukacyjno - informacyjnym dotyczącym szkód powstałych na skutek spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież,

- c) organizowanie imprez okolicznościowych wspólnych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców, opiekunów z okazji „Dnia Dziecka”, „Dnia Rodziny”, „Mikołajek” poprzez propagowanie idei „zabawy bez alkoholu”,
 - d) realizacja własnych programów profilaktycznych zawierających standardy określone w dziale „Programy” - programy rekomendowane ([https:// programyrekomendowane.pl/](https://programyrekomendowane.pl/)),
 - e) organizacja wypoczynku letniego z elementami profilaktyki uzależnień,
 - f) zakup i dystrybucja ulotek, broszur, czasopism, książek, filmów i innych materiałów informacyjno-edukacyjnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- 4) upowszechnianie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychoaktywnych i nowych substancji psychoaktywnych skierowane do różnych grup docelowych.

2. Szkolenie kadr

- 1) podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu oraz w zakresie uzależnień od środków odurzających, substancji psychoaktywnych i nowych substancji psychoaktywnych oraz skutecznych interwencji, programów profilaktycznych i leczniczych,
- 2) podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych pomocy dzieciom z rodzin alkoholowych oraz w zakresie wczesnego rozpoznawania zagrożeń używania środków odurzających substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, umiejętności podejmowania interwencji profilaktycznej.

3. Regulacja i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów

- 1) działania edukacyjne skierowane do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, mające na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia, osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, na kredyt lub pod zastaw,
- 2) prowadzenie kontroli podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zasad i warunków korzystania z posiadanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 3) kierowanie wniosków do sądu wobec tych podmiotów, które nie przestrzegają zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń,
- 4) występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Kierunek 2: PROFILAKTYKA

1. Profilaktyka uniwersalna

- 1) wdrażanie przez szkołę, placówkę wsparcia dziennego uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań,
- 2) umożliwienie realizacji rekomendowanych programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej w związku z posiadaniem uprawnień do ich realizacji,
- 3) realizacja własnych programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej zawierających standardy określone w dziale „Programy” - Programy rekomendowane ([https:// programyrekomendowane.pl/](https://programyrekomendowane.pl/)),
- 4) zakup spektakli teatralnych,
- 5) upowszechnienie oraz wdrożenie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży,
- 6) prowadzenie działań informacyjno - profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach oraz zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.

2. Profilaktyka selektywna

- 1) wdrażanie przez szkołę, placówkę wsparcia dziennego uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych, w tym programów profilaktyki selektywnej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań,
- 2) umożliwienie nauczycielom realizacji rekomendowanych programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki selektywnej w związku z posiadaniem uprawnień do ich realizacji,
- 3) udzielenie pomocy dzieciom z rodzin z problemem uzależnień, poprzez uczestniczenie w zajęciach prowadzonych przez placówkę wsparcia dziennego,
- 4) wsparcie rodzin oraz dzieci dotkniętych Płodowym Zespołem Alkoholowym (FASD),
- 5) organizowanie porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem uzależnień.

3. Profilaktyka wskazująca

- 1) wdrażanie przez szkołę lub placówkę wsparcia dziennego uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych, w tym programów profilaktyki wskazującej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań,
- 2) stworzenie możliwości prowadzenia punktu konsultacyjnego dla osób mających problem z uzależnieniem od alkoholu, środków odurzających oraz innych uzależnień i ich rodzin.

Kierunek 3: REDUKCJA SZKÓD, REHABILITACJA (READAPTACJA, REINTEGRACJA) ZDROWOTNA, SPOŁECZNA I ZAWODOWA

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

- 1) stworzenie możliwości do prowadzenia działań edukacyjno - motywujących dla osób, u których występują problemy uzależnień,
- 2) stworzenie możliwości do prowadzenia warsztatów/treningów terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu po zakończonym leczeniu w okresie jednego roku poprzedzającego prowadzenie warsztatów,
- 3) stworzenie możliwości do prowadzenia oddziaływań mających na celu utrzymanie abstynencji poprzez różne formy wsparcia,
- 4) realizacja procedury związanej z zastosowaniem obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- 5) stworzenie możliwości zakupu od podmiotów leczniczych świadczeń w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w zakresie terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą

- 1) stworzenie możliwości do prowadzenia działań edukacyjno-motywacyjnych dla osób współuzależnionych,
- 2) wspieranie działań służących pogłębianiu więzi rodzinnych poprzez dofinansowanie m.in. warsztatów, pikników rodzinnych.

Kierunek 4: ORGANIZACJA PROGRAMU ORAZ BADANIA I ANALIZY

Celem aktualizacji zjawiska związanego z używaniem substancji psychoaktywnych na terenie Gminy Bojszowy w roku 2023 planuje się opracowanie aktualnej diagnozy. Diagnoza dotyczy będzie min. struktury spożycia oraz dostępności alkoholu wśród mieszkańców gminy, w tym wśród dorosłych oraz uczniów szkół podstawowych.

Opis Grupy docelowej

Problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych, w tym NSP dotyczą znacznej części społeczeństwa, dlatego Program skierowany jest do **wszystkich mieszkańców Gminy Bojszowy**, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z ww. problemami oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, zaś w szczególności do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem oraz ich rodziców, opiekunów, wychowawców i nauczycieli,
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem,
- osób uzależnionych,
- osób współuzależnionych, w tym w szczególności ofiar przemocy,
- osób zawodowo zajmujących się problematyką uzależnień,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii.

Celem głównym Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i/lub używania innych substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych, podejmowanych w szczególności przez dzieci i młodzież.

Tabela nr 4. Zadania realizowane w Programie na rok 2023

L.p.	Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Realizatorzy zadań	Termin
1	Realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych w placówkach oświatowych, placówce wsparcia dziennego	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych programów profilaktycznych – 3 • liczba placówek oświatowych, placówek wsparcia dziennego realizujących programy profilaktyczne – 6 • liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych – 250 • liczba rodziców biorących udział w programach profilaktycznych - 40 	CUS w Bojszowach, placówki oświatowe	Cały rok
2	Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej, w tym również uwzględniających tematykę związaną z uzależnieniem niestanowiącym uzależnienia od substancji psychoaktywnych (tzw. uzależnień behawioralnych), problematykę nowych środków psychoaktywnych tzw. „dopalaczy” oraz problematykę palenia tytoniu, ze szczególnym uwzględnieniem programów z systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego prowadzonego przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych programów profilaktycznych – 3 • liczba placówek oświatowych, placówek wsparcia dziennego realizujących programy profilaktyczne – 3 • liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych - 250 • liczba rodziców biorących udział w programach profilaktycznych – 20 	CUS w Bojszowach, placówki oświatowe	Styczeń – czerwiec 2023r. Wrzesień – grudzień 2023r.
3	Realizacja działań minimalizujących występowanie ryzykownych zachowań wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych poprzez kształtowanie i wzmacnianie czynników chroniących w ramach realizacji programów rozwoju osobistego i społecznego	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób biorących udział w programach -25 • liczba podmiotów realizujących programy -2 	CUS w Bojszowach, placówki oświatowe	Cały rok

4	Zapewnienie dzieciom pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej w ramach programów opiekuńczo - wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba placówek, w których realizowany jest program opiekuńczo – wychowawczy - 3 • liczba uczestników zajęć -120 	Placówki realizujące programy opiekuńczo - wychowawcze	Cały rok
5	Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia, w szczególności poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ✓ realizację pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego ✓ organizację kampanii edukacyjnych ✓ organizację festynów ✓ publikację wyników badań i sondaży dotyczących uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach sportowo- rekreacyjnych – 250 • liczba wyznaczonych obiektów, w których odbywać się będą zajęcia - 3 	CUS w Bojszowach, placówki oświatowe, GKRPA, ZI	Cały rok
6	Przygotowanie i przeprowadzenie społecznych kampanii przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w zakresie promowania życia bez nałogów	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych kampanii społecznych - 2 	CUS w Bojszowach, placówki oświatowe, GKRPA, ZI	Marzec – październik 2023r.
7	Zakup materiałów edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i zachowań ryzykownych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zakupionych materiałów informacyjnych oraz literatury fachowej – 50 	GKRPA	Cały rok
8	Przygotowanie i realizacja szkoleń i programów edukacyjno-profilaktycznych dla różnych grup zawodowych i wiekowych, w tym w szczególności dla kobiet w ciąży, pracowników systemu oświaty i systemu opieki zdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> • liczba realizowanych szkoleń i programów – 2 • liczba uczestników - 30 	GKRPA, CUS w Bojszowach, ZI	Cały rok
9	Organizacja i dofinansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych szkoleń – 1 • liczba uczestników -10 	GKRPA	Wrzesień – październik 2023r.
10	Ograniczanie dostępności do napojów alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba kontroli przeprowadzonych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych - 3 	GKRPA, UG w Bojszowach	Cały rok

11	Prowadzenie poradnictwa w Punkcie Konsultacyjnym dla: uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem, członków ich rodzin oraz osób doświadczających kryzysu, w tym z zaburzeniami psychicznymi	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających z porad w Punkcie Konsultacyjnym - 40 	CUS w Bojszowach	Cały rok
12	Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez dofinansowanie działalności Klubu Integracji Społecznej (KIS), którego celem jest aktywizacja zawodowa i reintegracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia, bezdomności, uzależnienia od alkoholu lub środków odurzających	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających z oferty KIS – 5 • liczba osób uzależnionych wchodzących do programu KIS - 2 	CUS w Bojszowach	Cały rok
13	Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ✓ finansowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji dla służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie, ✓ finansowanie programu edukacyjno-terapeutycznego dla osób doznających przemocy w rodzinie, ✓ finansowanie programów edukacyjno-profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń – 2 • liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy – 8 • liczba uczestników programu edukacyjno-terapeutycznego – 1 • liczba uczestników programów edukacyjno-profilaktycznych - 5 	CUS w Bojszowach, placówki oświatowe, GKRPA, ZI	Cały rok
14	Finansowanie szkoleń, seminariów, konferencji dla osób zawodowo zajmujących się działaniami profilaktycznymi i terapeutycznymi	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób, zajmujących się działaniami profilaktycznymi i terapeutycznymi uczestniczących w szkoleniach, seminariach i konferencjach - 5 	UG w Bojszowach, CUS w Bojszowach, GKRPA	Cały rok
15	Przeprowadzenie badań społecznych dotyczących używania alkoholu i narkotyków oraz problematyki przemocy w populacji mieszkańców w tym uczniów placówek oświatowych Gminy Bojszowy	<ul style="list-style-type: none"> • ilość przeprowadzonych badań - 1 	CUS w Bojszowach, GKRPA placówki oświatowe,	Wrzesień – grudzień 2023 r
16	Utrzymanie systemu informacji o realizowanych działaniach z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i zapobiegania przemocy oraz o podmiotach realizujących ww. zadania	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów realizujących działania – 2 • liczba stron www zawierających informacje o realizowanych działaniach - 2 	UG Bojszowy, CUS w Bojszowach	Cały rok

V. REALIZACJA PROGRAMU I ŹRÓDŁA JEGO FINANSOWANIA

1. Koordynatorem Programu jest Centrum Usług Społecznych w Bojszowach.
2. Realizatorzy Programu i partnerzy:
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Urząd Gminy Bojszowy,
 - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
 - Komenda Policji,
 - placówka wsparcia dziennego,
 - zakład opieki zdrowotnej,
 - placówki oświatowe,
3. Źródła finansowania Programu
 - budżet Gminy Bojszowy, zgodnie z klasyfikacją budżetową, w tym środki finansowe uzyskane z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych a także środków pochodzących z tytułu opłat od napojów alkoholowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (tzw. „małpki”) w zakresie przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu,
 - środki finansowe pochodzące ze źródeł zewnętrznych,
 - środki finansowe realizatorów Programu.
4. Monitoring Programu i sprawozdawczość

Realizacja Programu będzie podlegała monitoringowi, który polega na zbieraniu i analizowaniu informacji w celu ustalenia, czy wyznaczone w ramach Programu zadania są realizowane zgodnie z założonym planem. Monitoring będzie obejmował następujące elementy:

 - czas realizacji zaplanowanych działań oraz ich zakres,
 - wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań oraz źródła ich pochodzenia,
 - stan realizacji poszczególnych zadań.

Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony przy wykorzystaniu wyznaczonych w dokumencie wskaźników monitoringowych, na podstawie sprawozdań przekazywanych przez jego realizatorów/partnerów do Centrum Usług Społecznych w Bojszowach.

Program ma charakter otwarty. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, zadania w nim wyznaczone mogą zostać zmodyfikowane lub poszerzone.

VI. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach dla Przewodniczącego Komisji wynosi 250,00 zł za posiedzenie.
2. Wynagrodzenie dla członków Komisji, za pracę na posiedzeniach Komisji wynosi 200,00 zł za posiedzenie.

Wynagrodzenie dla członków Komisji, o których mowa w pkt. 1 i 2 wypłacane będzie w oparciu o listę obecności podpisaną przez Przewodniczącego Komisji i zatwierdzoną przez Wójta Gminy Bojszowy.